«Қазақстан Республикасындағы тарихи-мәдени мақсатына арналған жерлердің құқықтық режимі (халықаралық жүзе және ұлттық тәжірибе)» атты тақырыптағы «8D04203-Құқықтану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Ауғанбай Алтынай Қайратқызының диссертациясына берілген ресми пікір білдіруші заң ғылымдарының кандидаты, «Конституциялық және азаматтық құқық» кафедрасының доцент м.а. Жусипова Бакыт Акылбаевнаның

СЫН-ПІКІРІ

№ п/п	Критерийлер	Критерийлерге сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін атап өту керек)	Ресми сын-пікір берушінің ұстанымын негіздеуі
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Диссертациялық жұмыс тарихи-мәдени мақсатына арналған жерлердің құқықтық режимін халықаралық жүзе және ұлттық тәжірибеде қарай отырып, бағдарламалық құжаттарда баяндалған мемлекеттік саясаттың негізгі басымдықтарына сәйкес орындалған. Тарихи-мәдени мақсатына арналған жерлердің жерлердің құқықтық режимі, олардың құқықтық реттелуі стратегиялық құжаттарда, сол сияқты Қазақстан Республикасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 250 «Қазақстан Республикасы мәдени саясатының 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» қаулысында ҚР Президентінің Жолдауларында, Құқықтық саясат тұжырымдамаларында өз жалғасын тапты.
2	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға айтарлықтай үлес **қосады**/қоспайды және оның маңыздылығы жақсы ашылған/ашылмаған	Диссертацияның маңыздылығы тарихи-мәдени мұра объектілері және тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерді құқықтық реттеу мәселелерді қарастырып, теориялық және практикалық шешімдер ұсыну қажеттілігінен көрініс табады. Зерттеудің ғылыми жаңалықтары отандық заң ғылымында айтарлықтай үлес қосады. Диссертация Қазақстан Республикасының жер құқығын ғылыми тұрғыдан дамытуға

			үлкен үлес қосып, осы бағыттардағы зерттеулерді терендетуге ықпал етеді.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) **жоғары;** 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	Диссертациялық жұмысты өзі жазу деңгейі жоғары деп бағаланады. Жазу тілі нақты, түсінікті, құқықтық тұрғыда сауатты орындалған. Диссертациялық жұмыс оқырмандарға жақсы әсер қалдырады.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 диссертацияның өзектілігінің негізділігі: 1) **негізделген;** 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертациялық жұмыс жаңа ғылыми негізделген нәтижелерді қамтитын ғылыми жетілдірілген жұмыс болып табылады. Алынған нәтижелерді жалпы бағалау олардың негізділігі мен объективтілігіне күмән тудырмайды.Зерттеудің ғылыми негәіздемесі жұмыстың отандық заң ғылымын кешенді зерттеудің алғашқы талпыныстарының бірі болып табылатындығында.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) **айқындайды;** 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Диссертация мазмұны жоспармен үйлесім тапқан. Диссертацияны оқып талдау барысында зерттеудің мазмұны тақырыпты нақты айқындайды.
		4.3 Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) **сәйкес келеді;** 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Диссертацияның мақсаты мен міндеттері тақырыпқа толық сәйкес келеді, себебі олар зерттеудің негізгі бағыттарын және нәтижелерін айқындады. Мақсат тақырыптағы мәселені шешу жолдарын көрсетуге бағытталған, міндеттер осы мақсатқа жету үшін қажетті қадамдарды сипаттаған. Осылайша, диссертациялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері тақырыпқа толық сәйкес келеді, бұл жұмыстың ғылыми құндылығын арттырады.
		4.4 Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылымы логикалық тұрғыдан өзара байланысты: 1) **толық байланысқан;** 2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ	Диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық жүеге негізделе отырып, кезектіліпен баяндалуымен расталады. диссертациялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері тақырыпқа толық сәйкес келеді, бұл жұмыстың ғылыми құндылығын арттырады.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелді және белгілі шешімдермен салыстырылып	Диссертацияда автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелді түрде негізделіп, ғылыми тұрғыдан қарастырылған. Сонымен қатар, ұсынылған шешімдер бұрынғы немесе белгілі шешімдермен

		бағаланған: **1) сыни талдау бар;** 2) талдау ішінара; 3) талдау өз пікірі емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	салыстырылып бағаланған. Бұл сыни талдау зерттеудің ғылыми сапасын арттырып, автордың ұсыныстарының тиімділігін, олардың жаңашылдығын және практикалық маңыздылығын көрсеткен. Диссертациялық жұмыста автор отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектерін сыни тұрғыдан талдайды.
5	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? **1) толығымен жаңа;** 2) ішінара жаңа (25% -75% жаңа); 3) жаңа емес (25% - дан азы жаңа)	Автор бірнеше жаңа авторлық анықтамалар берген, бұл зерттеудің жаңашылдығын және оның ғылыми қауымдастыққа қосқан үлесін көрсетеді. Мұндай анықтамалар тек теориялық тұжырымдар мен қағидаттар ғана емес, сонымен қатар нақты тәжірибелік бағыттар мен құқықтық қатынастарды тереңірек түсінуге мүмкіндік берген. Мысалы, автор «Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлер», «Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлердің құқықтық режимі», «Музей-қорық» сияқты ұғымдардың құқықтық табиғатын терең теориялық тұрғыдан зерттеп, тарихи-мәдени мұра объектілері және тарихи-мәдени мақсаттағы жерлер құқықтық реттеу объектілері ретіндегі ерекшеліктері анықталған.
		5.2 Диссертацияның тұжырымдарының жаңалығы? **1) толығымен жаңа;** 2) ішінара жаңа (25% -75% жаңа); 3) жаңа емес (25% - дан азы жаңа)	Диссертацияның қорытындылары толығымен жаңа болып табылады
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдерінің жаңалығы және негізділігі: **1) толығымен жаңа;** 2) ішінара жаңа (25% -75% жаңа); 3) жаңа емес (25% - дан азы жаңа)	Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері толығымен жаңа және негізделген.
6	Тұжырымдардың негізділігі	Барлық жаңа тұжырымдар ғылыми тұрғыдан маңызды дәлелдерге **негізделген** / негізделмеген немесе жеткілікті түрде негізделген (qualitative research және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша	Автор диссертацияда ұсынған барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген. Диссертациялық зерттеудің нәтижелері шетелдік және отандық ғылыми басылымдардағы 16 ғылыми мақалада, оның ішінде Scopus базасындағы халықаралық рецензияланатын журналда, ҚР Ғылым және жоғары білім Министрлігінің Білім және ғылым саласындағы

		дайындық бағыттары үшін).	бақылау комитеті ұсынған 5 ғылыми басылымдарда және халықаралық конференция жинақтарында жарияланған.
7	Қорғауға шығарылатын негізгі тұжырымдар	Әрбір тұжырым бойынша келесі сұрақтарға жеке –жеке жауап беру қажет: 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? **1) дәлелденген;** 2) дәлелдене түскен; 3) дәлелдене түспеген; 4) дәлелденбеген 7.2 Тривиальды ма? 1) Иә; 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) иә; 2) жоқ 7.4 Қолданылу деңгейі; 1) тар; 2) орташа; 3) кең. 7.4 Мақалада дәлелденген бе? 1) Иә 2) жоқ	Қорғауға шығарылатын тұжырымдар: 1. «Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлер дегеніміз мәдени. тарихи. экологиялық, экономикалық құндылыққа ие табиғи ресурс және құқықтық қорғау объектісі болып танылады». «Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлер» ұғымының құқықтық табиғатын терең зерттеліп. авторлық өзіндік анықтамалары көрініс тапқан. Бұл ғылыми тұжырым отандық ғылымның осы бағытын дамытуға елеулі үлес қосады. 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? Иә, дәлелденген, себебі Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерге қатысты өзіндік анықтамасы беріліп отыр. 7.2 Тривиальды ма? 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? Ия, жаңа, Диссертант құқықтық қатынастардың негізгі белгілерін тұтастай кеңінен талдап көрсеткен. 7.4 қолдану деңгейі: 3) кең 7.5 Мақалада дәлелденген бе? Иә, жарияланған ғылыми мақалада дәлелденген: А.. Ауганбай. «Объекты историко-культурного наследия Республики Казахстан : земельно-правовой аспект». Наука и жизнь Казахстана. №3/2 (47) 2017 г. С.185.
			2. Диссертациялық жұмыста тарихи-мәдени мақсаттағы жерлердің құқықтық режимі анықталды. Бұл жерлердің құқықтық режимінің ерекшеліктері тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерді құқықтық реттеудің нақты объектісіне, оларды пайдалану мен қорғауды мемлекеттік реттеудің тәсілдері мен нысандарымен байланысты. тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерге меншік құқығы мен өзге де құқықтарды іске асыру тетігімен және оларды құқықтық қорғау шаралары жүйесімен сипатталады. 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? 1) дәлелденген; 7.2 Тривиальды ма?

			2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) иә; 7.4 Қолдану деңгейі: 2) кең; 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) Иә, жарияланған ғылыми мақалаларда дәлелденген: A. Auganbai, B. Kalymbek, G.K. Shulanbekova,A.A. Urisbaeva and R. Yerezhepkyzy. Protection of Objects of Historical and Cultural Heritage: Legal Problems and the Application of Information Technologies. Environmental Policy and Law, 49/6 (2019). P. 386. 3. Диссертациялық жұмыста, тарихи-мәдени мақсаттағы жерді құқықтық қорғаумен байланысты туындайтын қатынастарды реттейтін арнайы нормативтік құқықтық базасын ескере отырып, тарихи жерлердің қалыптасу тарихын келесідей кезеңдерге бөліп қарастырады. 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? 2) дәлелденген; 7.2 Тривиальды ма? 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) Иә 7.4 қолдану деңгейі: 3) кең; 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) Иә, жарияланған мақалада дәлелденген: Шуланбекова Г., Ауғанбай А., Оспанова Д.А. Тарихи-мәдени мақсатына арналған жерлердің құқықтық жағдайының жалпы сипаттамасы. Том 85 № 1 (2018): Вестник КазНУ Серия Юридическая. https://bulletin-law.kaznu.kz/index.php/journal/issue/view/24.
			4. Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерге меншік құқығы мен өзге де құқықтар заттық құқықтардың «ерекше» түрі болып табылатындығы көрсетіледі. 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? 1) дәлелденген;

			7.2 Тривиальды ма? 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) Иә; 7.4 Қолдану деңгейі: 3) кең 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) Иә. А. Ауганбай, Б. Калымбек. К вопросу о становлении и развитии законодательства об охране земель историко-культурного назначения Республики Казахстан : международный и национальные аспекты. Том 86 № 2 (2018): ВЕСТНИК КазНУ Серия юридическая. https://bulletin-law.kaznu.kz/index.php/journal/issue/view/36.
			5. Тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерді пайдалану мен қорғауды мемлекеттік құқықтық реттеу ұғымына автрлық анықтама берілген. 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? 1) дәлелденген; 7.2 Тривиальды ма? 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) Иә; 7.4 Қолдану деңгейі: 2) орташа 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) Иә, жарияланған ғылыми мақалаларда дәлелденген: А. Ауганбай. Правовое регулирование земель историко культурного назначения в Республике Казахстан. Материалы XVI международна научнапрактична конференция. Ключови въпроси в съвременната наука – 2020. 15 - 22 април 2020 г. Volume 5. София «Бял ГРАД-БГ ОДД» 2020 год. С. 51. 6. Жұмыста авторлық тұрғыда музей-қорық ұғымына ғылыми анықтама берілген. 7.1 Тұжырым дәлелденген бе? 1) дәлелденген; 7.2 Тривиальды ма?

			2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) Иә; 7.4 Қолдану деңгейі: 2) орташа 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) Иә, жарияланған ғылыми мақалаларда дәлелденген: Шуланбекова Г., Ауғанбай А., Оспанова Д.А. «Тарихи-мәдени мақсатқа арналған жерлердің құқықтық реттелуі». Қазақстанның ғылымы мен өмірі. Халықаралық ғылыми-көпшілік журнал. №3(58) 2018 жыл. 314 б.
8	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістемені таңдау-негізделген немесе әдістеме жеткілікті егжей-тегжейлі сипатталған: **1) Иә;** 2) жоқ	Диссертацияда авторға қажетті теориялық және құқықтық алғышарттар қолданылған. Жұмыста формальды-логикалық, тарихи, жүйелік, статистикалық, салыстырмалы және нақты әлеуметтік зерттеу әдістері таңдалған.
		8.2 Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және компьютерлік технологияларды қолдана отырып деректерді өңдеу және түсіндіру әдістерін қолдана отырып алынды: 1) **Иә;** 2) жоқ	Жеке ғылыми әдіс ретінде тарихи, салыстырмалы, жүйелілік-құрылымдық, формальды-логикалық әдістер қолданылған. Бұл әдістер тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерді құқықтық реттеу мәселелерді толықтай зерттеуге мүмкіндік береді.
		8.3 Теориялық тұжырымдар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеумен дәлелденді және расталды (педагогикалық ғылымдар бойынша дайындық бағыттары үшін Нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденді); 1) **Иә;** 2) жоқ	Диссертацияда ұсынылған теориялық тұжырымдар, модельдер, анықталған қатынастар мен заңдылықтар мұқият дәлелденіп, эксперименттік зерттеулермен расталады. Алынған нәтижелер қорытындылардың сенімділігі мен ғылыми негізілігінің жоғары дәрежесін көрсетеді.

		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен **расталған** / ішінара расталған / расталмаған.	*Маңызды мәліметтер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге, статистикалық деректерге сілтемелермен расталған.*
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолу үшін **жеткілікті**/жеткіліксіз	Диссертациялық жұмыста пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолу жасау үшін жеткілікті. Диссертацияны жазу барысында автор 138 ғылыми әдебиеттерді пайдаланды.
9	Тәжірибелік құндылық қағидасы	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы: **1) бар;** 2) жоқ.	Диссертацияның теориялық маңызы зерттеу тақырыбының ғылыми тұрғыдан терең түсінілуін қамтамасыз етеді. Бұл жұмыста тарихи-мәдени мұра объектілері және тарихи-мәдени мақсаттағы жерлерді құқықтық реттеу мәселелері жан-жақты зерттеліп, жаңа теориялық тұжырымдар мен анықтамалар ұсынылған. Зерттеудің қол жеткізген негізгі ғылыми нәтижелерін жоғарғы заң оқу орындарында жер, аграрлық құқығы пәндерінен дәрістер жүргізуде пайдалануға болады. Осы бағыттағы оқулықтар мен оқу құралдарын әзірлеуде таптырмас ғылыми зерттеу болып табылады.
		9.2 Диссертацияның тәжірибелік маңызы бар және алынған нәтижелерді тәжірибеде қолдану ықтималдығы жоғары: **1) Иә;** 2) жоқ.	Диссертацияда қамтылған тарихи-мәдени мақсатындағы жерлерді пайдалану мен қорғауды құқықтық реттеу құқықтық тұжырымдамаларды және ұсыныстарды өзгертулер мен толықтырулар енгізу кезінде заң шығармашылық қызметінде пайдалануға болатынында, НҚА жобаларын әзірлеуде қолдануға бағытталған.
		9.3 Тұжырымдар тәжірибе үшін жаңа болып саналады ма? 1) **толығымен жаңа;** 2) ішінара жаңа (25% -75% жаңа); 3) жаңа емес (25% - дан азы жаңа).	Диссертациялық жұмыстың негізгі тұжырымдары тәжірибе үшін толығымен жаңа болып табылады. Себебі, диссертация бойынша қол жеткізілген қорытындылар мен тұжырымдар тиісті құқық саласы бойынша алғаш рет анықталған ұсыныстар болып табылады.
10	Жұмыстың талапқа сай жазылу және рәсімделу сапасы	Академиялық жазу сапасы **1)жоғары;** 2)орташа; 3)орташадан төмен; 4)төмен	Диссертациялық жұмыс академиялық жазу сапасының жоғары. Оны тараулардың логикалық тұрғыдағы байланысы, пікірлерді дәлелді деректер арқылы келтірілгендігі, жазу дағдылары, толықтығы, нақтылылығымен айқындалады.
11.	Диссертацияға ескертулер		Диссертациялық жұмысын рәсімдеу барысында аздаған ескертулер бар. Автормен ұсынылған құқықтық тұжырымдар мен мен

			ұсыныстарды нақты іске асыруға бағытталған практикалық қадамдарды егжей-тегжейлі түсіндірсе, зерттеудің қолданбалы маңызы әлдеқайда күшейер еді. Автор диссертациялық жұмыста шет мемлекеттердің әсіресе, Испания мемлекетінің тарихи-мәдени мақсатқа арналған жерлердің құқықтық реттелуінің құқықтық негіздеріне салыстырмалы талдау жасағанда жұмыстың құндылығы одан әрі арта түсер еді. Десе де, бұл айтылғандар жұмыстың академиялық жазу сапасын және диссертацияның мазмұнын, құндылығын еш төмендетпейді. Жалпы көрсетілген ескерту ұсыну сипатқа ие және жұмысты оң жақты қабылдауға еш әсер етпейді.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Диссертацияның негізгі ережелері мен қорытындылары, сондай-ақ ғылыми зерттеулердің жекелеген нәтижелері шетелдік және отандық ғылыми басылымдардағы 16 ғылыми мақалада, оның ішінде Scopus базасындағы халықаралық рецензияланатын журналда, ҚР Ғылым және жоғары білім Министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған 5 ғылыми басылымдарда және халықаралық конференция жинақтарында жарияланды. Жарияланған мақалалардың барлығы да жоғары деңгейде зерттелген ғылыми еңбек болып табылады.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		«Қазақстан Республикасындағы тарихи-мәдени мақсатына арналған жерлердің құқықтық режимі (халықаралық жүзе және ұлттық тәжірибе)» атты тақырыптағы «8D04203-Құқықтану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Ауғанбай Алтынай Қайратқызының диссертациялық жұмысы ғылыми жұмыстарға қойылатын барлық талаптарға сәйкес келеді және диссертациялық зерттеудегі қорытындылар мен ұсыныстар теориялық және тәжірибелік негізді болып табылады. Жұмыс жоғары деңгейде жазылған. Диссертациялық жұмыс «Дәрежелерді беру қағидаларын бекіту туралы» бұйырығының талаптарына сай Ауғанбай Алтынай Қайратқызының диссертациялық жұмысы «8D04203-Құқықтану» білім беру

			бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға толық лайық деп санаймын

Ресми пікір білдіруші:
«Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КеАҚ заң ғылымдарының кандидаты, «Конституциялық және азаматтық құқық» кафедрасының доцент м.а.

Жусипова Бакыт Акылбаевна

Қолын куәландырамын
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАДР ҚЫЗМЕТІ
«27» 02 2025 г.